

RAPORT

z dnia 13 czerwca 2013 roku

przygotowany na zlecenie Krajowej Rady Bezpieczeństwa Ruchu Drogowego

**DOTYCZĄCY OCHRONY PIESZYCH W POBLIŻU I NA WYZNACZONYCH PRZEJŚCIACH PRZEZ JEZDNIĘ
W WYBRANYCH 15 KRAJACH EUROPEJSKICH**

<p>Moment, w którym rozpoczyna się ochrona pieszego przechodzącego przez jezdnię na przejściu dla pieszych, tj. moment, w którym inni uczestnicy ruchu, kierowcy pojazdów, zobowiązani są zatrzymać się przed przejściem dla pieszych:</p> <p>a. w momencie wejścia pieszego na jezdnię</p> <p>b. w momencie zbliżania się pieszego do jezdni (ze wskazaniem odległości od jezdni jeżeli jest ona określona)</p> <p>c. w innym momencie (proszę określić).</p>	<p>Nazwa aktu prawnego regulującego tę zasadę oraz wskazanie odpowiedniego przepisu (przy czym tłumaczenie na język polski zostało przygotowane na podstawie angielskiej wersji danego przepisu).</p>	<p>Ogólny komentarz dotyczący zakresu ochrony pieszego w przypadku, gdy (i) powyższa zasada/przepis budzi trudności interpretacyjne albo (ii) praktyka orzecznicza wskazuje interpretację odmienną niż wynikałoby z jej literalnego brzmienia lub ustanawia bardziej precyzyjną zasadę albo (iii) powyższa zasada nie wynika z przepisu, lecz z orzecznictwa sądowego (nie więcej niż 5 zdań).</p>
AUSTRIA		
<p>Ochrona rozpoczyna się w momencie, gdy zamiar pieszego wejścia</p>	<p>Ustawa o ruchu drogowym</p>	<p>Moment rozpoczęcia ochrony powiązany jest z momentem, w którym uważny kierowca jest w</p>

<p>na przejście dla pieszych staje się lub powinien stać się widoczny dla kierowcy. Nie ma żadnych zasad dotyczących odległości ani żadnych innych zasad określających moment, w którym zamiar przejścia staje się widoczny.</p>	<p>Art. 9 ust. 2: <i>Kierujący pojazdem niebędącym pojazdem szynowym zobowiązany jest umożliwić nieograniczone i niestwarzające zagrożenia przejście przez jezdnię pieszemu lub wrotkarzowi, który znajduje się na przejściu dla pieszych lub który w sposób rozpoznawalny chce skorzystać z przejścia dla pieszych.</i></p>	<p>stanie rozpoznać zamiar pieszego przejścia przez jezdnię. Praktyka orzecznicza wyraźnie wskazuje, że właściwy moment należy oceniać indywidualnie w zależności od przypadku, praktyka sądowa zatem nie przewiduje bardziej precyzyjnych (ogólnych) zasad.</p>
BELGIA		
<p>Ochrona pieszego rozpoczyna się w momencie zbliżania się do jezdni, np. gdy ma on zamiar przejść przez jezdnię na przejściu dla pieszych.</p>	<p>Rozporządzenie królewskie z dnia 1 grudnia 1975 r. w sprawie ogólnej regulacji ruchu drogowego i korzystania z dróg publicznych</p> <p>Art. 40.4.2: <i>W przypadku, gdy żadna osoba ani sygnalizacja świetlna nie kieruje ruchem, kierowca zobowiązany jest zbliżyć się do przejścia dla pieszych z umiarkowaną prędkością. Jest on zobowiązany ustąpić pierwszeństwa pieszym, którzy znajdują się na przejściu lub mają zamiar wejść na przejście.</i></p>	<p>Z praktyki orzeczniczej wynika, że zasad tych nie należy interpretować w sposób dosłowny. Ogólnie dopuszcza się, że piesi nie mają absolutnej ochrony przy przechodzeniu przez jezdnię (we wszelkich okolicznościach); są oni na przykład zobowiązani brać pod uwagę prędkość, z jaką poruszają się kierowcy i zachować ostrożność przed przejściem przez jezdnię.</p>
BUŁGARIA		
<p>Kierowcy zobowiązani są do zatrzymania się, gdy pieszy wchodzi na przejście dla pieszych lub gdy pieszy stoi na brzegu jezdni lub na chodniku i sygnalizuje ręką zamiar wejścia na przejście dla pieszych.</p>	<p>Ustawa o ruchu drogowym</p> <p>Art. 119 (1): <i>Zbliżając się do przejścia dla pieszych, kierujący pojazdem niebędącym pojazdem szynowym jest zobowiązany, poprzez zwolnienie lub zatrzymanie pojazdu, umożliwić pieszym, którzy weszli na przejście lub przechodzą w danej chwili, aby przeszli przez przejście.</i></p>	

	<p>Art. 120. (2): <i>Gdy pieszy stojący na brzegu jezdni lub na chodniku sygnalizuje ręką zamiar skorzystania z przejścia dla pieszych, kierujący pojazdem niebędącym pojazdem szynowym jest zobowiązany zatrzymać się, aby umożliwić pieszemu przejście; przy czym kierowca winien upewnić się, że zatrzymanie nie będzie stanowiło zagrożenia dla ruchu.</i></p>	
CZECHY		
<p>Kierowcy zobowiązani są do zmniejszenia prędkości lub zatrzymania pojazdu w przypadku, gdy pieszy przechodzi przez jezdnię lub wyraźnie zamierza przejść przez jezdnię na przejściu dla pieszych.</p>	<p>Ustawa nr 361/2000 Coll., o ruchu drogowym</p> <p>Art. 5 ust. 2 lit. f): <i>Kierowcy nie wolno narażać na niebezpieczeństwo ani ograniczać pieszych przechodzących przez jezdnię na przejściu dla pieszych lub wyraźnie zamierzających przejść przez jezdnię na przejściu dla pieszych. W razie konieczności, kierowca zobowiązany jest zatrzymać pojazd jeszcze przed przejściem dla pieszych. Obowiązki te nie dotyczą kierujących tramwajami.</i></p>	
DANIA		
<p>Pojazd jest zobowiązany do zmniejszenia prędkości jeśli pieszy już wszedł lub zamierza wejść na jezdnię, a tylko w razie konieczności, pojazd jest zobowiązany do zatrzymania się, aby piesi mogli przejść przez jezdnię.</p>	<p>Ustawa nr 1055 z dnia 9 września 2012 r., ustawa o ruchu drogowym</p> <p>Art. 27 ust 7: <i>Kierowcy zbliżający się do przejścia dla pieszych, na którym ruch nie jest regulowany, zobowiązani są do dostosowania prędkości w taki sposób, aby nie doszło do powstania zagrożenia ani niedogodności dla pieszych, którzy już weszli lub mają zamiar wejść na</i></p>	

	<i>przejście dla pieszych. W razie konieczności, kierowca jest zobowiązany zatrzymać pojazd, aby umożliwić pieszym przejście.</i>	
FRANCJA		
Ochrona rozpoczyna się w momencie wejścia pieszego na jezdnię lub wyraźnego pokazania przez niego takiego zamiaru lub gdy krąży on w strefie dla pieszych lub gromadzenia się.	Przepisy ruchu drogowego (ze zmianami wprowadzonymi Dekretem nr 2010-1390 z dnia 12 listopada 2010 r.) <i>Art. R415-11: Każdy kierowca zobowiązany jest ustąpić pierwszeństwa i w razie konieczności zatrzymać się, w przypadku, gdy pieszy pewnie wchodzi na jezdnię lub wyraźnie pokazuje taki zamiar bądź krąży w strefie dla pieszych lub strefie gromadzenia się.</i>	Jako że przepis ten jest całkiem nowy, nie ma jeszcze orzecznictwa w tym zakresie, aby pomóc w interpretacji „wyraźnego pokazania zamiaru” pieszego. Należy zauważyć, że propozycja nowego aktu prawnego przewidującego, że ochrona pieszego będzie bezsprzeczna w przypadku, gdy pieszy przechodzi przez jezdnię na przejściu dla pieszych, została zarejestrowana w Parlamencie w dniu 28 marca 2013 r.
HOLANDIA		
Ochrona rozpoczyna się w momencie zbliżania się pieszego do jezdni, np. gdy pieszy wyraźnie ma zamiar przejść przez jezdnię na przejściu dla pieszych.	Przepisy o zasadach ruchu drogowego i znakach drogowych z 1990 r. <i>Art. 49 ust. 2: Kierujący pojazdami zobowiązani są do ustąpienia pierwszeństwa pieszym i osobom poruszającym się na wózkach inwalidzkich, którzy przechodzą przez jezdnię lub wyraźnie mają taki zamiar.</i>	
NIEMCY		
Ochrona pieszego przechodzącego przez jezdnię na przejściu dla pieszych rozpoczyna się w momencie zbliżania się do jezdni. Kierujący pojazdami zobowiązani są do za-	Ustawa o ruchu drogowym <i>Ust. 26 (1): Za wyjątkiem pojazdów szynowych, pojazdy na przejściach dla pieszych zobowiązane są do umożliwienia pieszym oraz</i>	Niemieckie prawo nie określa odległości od jezdni, jaka jest konieczna, aby pieszy był chroniony. W praktyce orzeczniczej, zamiar pieszego przejścia przez jezdnię jest wyraźnie zauważalny, gdy pieszy stoi przy krawężniku patrząc na

<p>trzymania się, gdy zamiar pieszego przejścia przez jezdnię jest „wyraźnie zauważalny”.</p>	<p><i>osobom poruszającym się na wózkach przejścia przez jezdnię, gdy osoby te pokazują w sposób zauważalny zamiar skorzystania z przejścia. W takim przypadku, pojazdy mogą jedynie zbliżyć się do przejścia z umiarkowaną prędkością; w razie konieczności, muszą poczekać.</i></p>	<p>przejście lub gdy szybko zbliża się do przejścia. Z drugiej strony, zamiar pieszego przejścia przez jezdnię nie jest wyraźnie zauważalny w przypadku, gdy pieszy zbliża się do przejścia równoległe do jezdni w pewnej odległości. Zgodnie z ustalonym orzecznictwem, zakres ochrony obejmuje kilka metrów poza strefę przejścia. W praktyce orzeczniczej, ochrona dotyczy odległości co najmniej czterech metrów od przejścia, lecz nie więcej niż sześć do ośmiu metrów wzdłuż przejścia.</p>
<p>NORWEGIA</p>		
<p>Ochrona rozpoczyna się w momencie zbliżania się pieszego do jezdni.</p>	<p>Rozporządzenie o ruchu drogowym i pieszym z dnia 21 marca 1986 r.</p> <p><i>Art. 9 pkt 2 (2): Na przejściach dla pieszych, gdzie ruchem nie kieruje policja ani sygnalizacja świetlna, kierowcy zobowiązani są do ustąpienia pierwszeństwa pieszym znajdującym się na przejściach dla pieszych lub zbliżającym się do takich przejść.</i></p>	<p>Termin „zbliżający się do jezdni” nie jest precyzyjnie zdefiniowany. Kierowcy zobowiązani są do zatrzymania się nawet jeśli pieszy nie jest jeszcze na przejściu dla pieszych. Jednakże, zgodnie z rozsądną interpretacją, pieszy musi być dość blisko przejścia, aby obowiązek ten znalazł zastosowanie.</p>
<p>POLSKA</p>		
<p>Ochrona pieszego rozpoczyna się w momencie wejścia na jezdnię.</p>	<p>Ustawa z dnia 20 czerwca 1997 r. - prawo o ruchu drogowym</p> <p><i>art. 13 ust. 1: Pieszy, przechodząc przez jezdnię lub torowisko, jest obowiązany zachować szczególną ostrożność oraz, z zastrzeżeniem ust. 2 i 3, korzystać z przejścia dla pieszych. Pieszy znajdujący się na tym przejściu ma</i></p>	<p>Istnieją wątpliwości odnośnie obowiązywania §47 ust. 4 rozporządzenia w zakresie, w jakim przyznaje on pieszym szersze uprzywilejowanie niż art. 13 ust.1 i art. 26 ust. 1 Prawa o ruchu drogowym. W doktrynie podnoszone jest, że taka regulacja nie może następować w akcie niższego rzędu oraz, że wykracza ona poza delega-</p>

	<p><i>pierwszeństwo przed pojazdem.</i></p> <p>art. 26 ust. 1: <i>Kierujący pojazdem, zbliżając się do przejścia dla pieszych, jest obowiązany zachować szczególną ostrożność i ustąpić pierwszeństwa pieszemu znajdującemu się na przejściu.</i></p> <p>Rozporządzenie Ministrów Infrastruktury oraz Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 31 lipca 2002 r. w sprawie znaków i sygnałów drogowych</p> <p>§ 47 ust. 4: <i>Kierujący pojazdem zbliżający się do miejsca oznaczonego znakiem D-6, D-6a albo D-6b jest obowiązany zmniejszyć prędkość tak, aby nie narazić na niebezpieczeństwo pieszych lub rowerzystów znajdujących się w tych miejscach lub na nie wchodzących lub wjeżdżających.</i></p>	<p>cję ustawową do wydania rozporządzenia.</p>
RUMUNIA		
<p>Ochrona pieszego rozpoczyna się w momencie wejścia na jezdnię.</p>	<p>Przepisy o zastosowaniu Nadzwyczajnego Rozporządzenia Rządu nr 195/2002 w sprawie ruchu na drogach publicznych zatwierdzone uchwałą rządu nr 1391/2006</p> <p>Art. 135 lit h): <i>Kierujący pojazdem zobowiązany jest do ustąpienia pierwszeństwa również w następujących przypadkach:</i></p> <p><i>h) pieszym przechodzącym przez drogi publiczne w specjalnie wyznaczonych miejscach, odpowiednio oznaczonych i zasygnalizowanych</i></p>	

	<i>lub gdy przeznaczone dla nich światło sygnalizacji zmieni się na zielone, w przypadku, gdy pieszy przecina drogę poruszania się pojazdu.</i>	
SŁOWACJA		
Co do zasady, ochrona pieszych ma zastosowanie w momencie wejścia na jezdnię i przechodzenia przez jezdnię na przejściu dla pieszych.	<p>Ustawa nr 8/2009 Coll. o transporcie drogowym, ze zm.</p> <p>Art. 4(1)f): <i>[Kierowca zobowiązany jest] ustąpić pierwszeństwa pieszemu, który wszedł na jezdnię lub przechodzi przez jezdnię na przejściu dla pieszych, przy czym kierowca nie może stwarzać zagrożenia dla pieszego. Jednakże, nie dotyczy to kierujących tramwajami.</i></p> <p>Art. 4(1)e): <i>[Kierowca zobowiązany jest] zwracać uwagę aż do zwiększonej ostrożności wobec rowerzystów i pieszych, w szczególności osób niepełnoletnich, niepełnosprawnych, zwłaszcza wobec osób korzystających z białej laski i osób starszych.</i></p> <p>Art. 4(2)g): <i>[Kierowca zobowiązany jest] nie narażać na niebezpieczeństwo pieszych przechodzących przez drogę, w którą kierowca skręca, w przypadku skręcania na miejsce poza tą drogą, wjeżdżania na drogę i skręcania czy jazdy wstecz.</i></p>	
SŁOWENIA		
Ochrona pieszego rozpoczyna się w momencie wejścia na jezdnię.	<p>Ustawa o zasadach transportu drogowego</p> <p>Art. 41: <i>Na jezdni (przejściu dla pieszych), w</i></p>	Przepisy prawa wyraźnie określają, że kierowca musi zapewnić bezpieczne przejście przez ulicę pieszym znajdującym się na jezdni (przejściu dla

	<p><i>przypadku, gdy żadna osoba ani sygnalizacja świetlna nie kieruje ruchem, kierowcy i inni uczestnicy ruchu drogowego zobowiązani są zapewnić bezpieczne przejście przez jezdnię pieszym, którzy znajdują się na jezdni (przejściu dla pieszych) lub wchodzą na jezdnię (przejście dla pieszych).</i></p>	<p>pieszych) lub wchodzących na jezdnię (przejście dla pieszych). Orzecznictwo wyraźnie stoi na stanowisku, że pieszemu przysługuje absolutne pierwszeństwo wobec kierowcy przy przechodzeniu przez jezdnię.</p>
SZWAJCARIA		
<p>Kierujący pojazdami zobowiązani są do zatrzymania się i ustąpienia pierwszeństwa pieszemu w przypadku, gdy pieszy już znajduje się na przejściu dla pieszych lub, gdy pieszy czeka przed przejściem dla pieszych, mając oczywisty zamiar przejścia przez jezdnię.</p>	<p>Ustawa o ruchu drogowym z dnia 19 grudnia 1958 r.</p> <p>Art. 33 ust. 2: <i>Przed jakimkolwiek przejściem dla pieszych kierowca pojazdu zobowiązany jest zachować szczególną ostrożność, w razie konieczności, kierujący pojazdem jest zobowiązany zatrzymać się i ustąpić pierwszeństwa pieszemu, który już znajduje się na przejściu dla pieszych lub czeka przed przejściem dla pieszych mając oczywisty zamiar przejścia przez jezdnię.</i></p> <p>Rozporządzenie o ruchu drogowym z dnia 13 listopada 1962 r.</p> <p>Art. 6 ust. 1: <i>Przed przejściem dla pieszych bez kierowania ruchem, kierujący pojazdem zobowiązany jest ustąpić pierwszeństwa każdemu pieszemu lub użytkownikowi sprzętu porównywalnego do pojazdu, który znajduje się już na przejściu dla pieszych lub czeka przed przejściem dla pieszych z oczywistym zamiarem przejścia przez jezdnię. Kierujący pojaz-</i></p>	<p>Według sądu federalnego:</p> <p>(i) obowiązek pieszych do nieegzekwowania prawa pierwszeństwa w przypadku, gdy kierujący pojazdem nie jest w stanie zatrzymać się przed przejściem dla pieszych nie zwalnia kierujących z zachowania szczególnej ostrożności zgodnie z przepisami prawa,</p> <p>(ii) kierujący pojazdem, który nie widzi całej ulicy i strefy dla pieszych w pobliżu przejścia dla pieszych zobowiązany jest do dostosowania prędkości swego pojazdu w taki sposób, aby móc się zatrzymać w każdej chwili, gdyby nagle pojawił się pieszy,</p> <p>(iii) kierujący pojazdem, który jechał z odpowiednią prędkością i nie miał powodu, by jeszcze bardziej zmniejszyć tę prędkość, nie został pociągnięty do odpowiedzialności za potrącenie pieszego, który szedł chodnikiem i nagle wszedł na przejście dla pieszych; z drugiej strony, kierujący pojazdem, który jechał z nieodpowiednią prędkością został po-</p>

	<p><i>dem jest zobowiązany w celu spełnienia tego obowiązku do zwolnienia w odpowiednim czasie, a w razie konieczności zatrzymania się.</i></p> <p><i>Art. 49 ust. 2: Przechodząc przez jezdnię na przejściu dla pieszych bez sygnalizacji świetlnej, pieszym przysługuje pierwszeństwo, oprócz pierwszeństwa wobec tramwajów. Jednakże piesi nie mogą egzekwować przysługującego im prawa pierwszeństwa w przypadku, gdy kierujący pojazdem znajduje się już zbyt blisko przejścia dla pieszych, by w porę zatrzymać się.</i></p>	<p>ciągnięty do odpowiedzialności, chociaż pieszy wszedł na przejście dla pieszych na czerwonym świetle.</p> <p>Obecnie trwają prace nad różnymi działaniami w celu poprawy bezpieczeństwa na przejściach dla pieszych. Wiele kantonów w Szwajcarii przeprowadza kontrole przejść dla pieszych, tj. pod kątem ich oświetlenia i oznaczenia. Ponadto, Konfederacja wraz z kantonami może uchwalić w przyszłości wymogi konstrukcyjne dla przejść dla pieszych.</p>
WĘGRY		
<p>Kierujący pojazdami zobowiązani są do ustąpienia pierwszeństwa pieszym w momencie wejścia pieszego na wyznaczone przejście.</p>	<p>Wspólne Rozporządzenie Ministerialne nr 1/1975 (II. 15.) KPM-BM w sprawie zasad ruchu na drogach publicznych</p> <p>21. § (7): <i>Pieszemu przechodzącemu na wyznaczonym przejściu przysługuje pierwszeństwo przed pojazdami.</i></p> <p>43. § (1): <i>Na wyznaczonych przejściach dla pieszych, pojazdy zobowiązane są ustąpić pierwszeństwa pieszym.</i></p> <p>43. § (2): <i>Kierujący pojazdami zobowiązani są zbliżyć się do miejsc, w których pierwszeństwo w zakresie ust. (1) przysługuje pieszemu z prędkością pozwalającą kierującym pojazdami na spełnienie ich obowiązku ustąpienia pierwszeństwa. Kierujący pojazdami zobowiązani są zbliżyć się do wyznaczonych przejść dla pie-</i></p>	<p>Ochrona nie dotyczy pieszych, którzy weszli na przejście dla pieszych nie zachowując należytej ostrożności oraz w strefie hamowania pojazdu zbliżającego się do przejścia zgodnie z odpowiednimi wymogami.</p> <p>Zakres ochrony obejmuje rowerzystów, którzy znajdują się na przejściu lub przejeżdżają przez przejście w sposób niezgodny z przepisami rozporządzenia (tj. jadąc rowerem przy przechodzeniu na przejściu zamiast idąc obok roweru).</p>

	<i>szych ze zwiększoną ostrożnością i prędkością pozwalającą, w razie konieczności, na zatrzymanie się przed wyznaczonym przejściem.</i>														
PODSUMOWANIE															
OCHRONA PRZECHODZĄCEGO PRZEZ JEZDNIĘ NA PRZEJŚCIU DLA PIESZYCH ROZPOCZYNA SIĘ W MOMENCIE:	AUSTRIA	BELGIA	BUŁGARIA	CZECHY	DANIA	FRANCJA	HOLANDIA	NIEMCY	NORWEGIA	POLSKA	RUMUNIA	SŁOWACJA	SŁOWENIA	SZWAJCARIA	WĘGRY
WEJŚCIA PIESZEGO NA JEZDNIĘ	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
ZBLIŻANIA SIĘ PIESZEGO DO JEZDNI Z WYRAŹNYM ZAMIAREM PRZEJŚCIA PRZEZ JEZDNIĘ	X	X	X	X	X	X	X	X	X					X	
ZBLIŻANIA SIĘ PIESZEGO DO JEZDNI NAWET JEŻELI ZAMIAR PRZEJŚCIA PRZEZ JEZDNIĘ NIE JEST WIDOCZNY						X ¹			X						

¹ Kierowcy zobowiązani są do ustąpienia pierwszeństwa także pieszym krążącym w strefie dla pieszych lub strefie gromadzenia się nawet jeżeli nie wykazują oni wyraźnego zamiaru przejścia przez jezdnię.